

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gold. 40 kr., za pol leta 1 gold, 70 kr., za četrt leta 90 kr., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold. 10 kr., za četrt leta 1 gold. 10 kr.

V Ljubljani 24. avgusta 1887.

O b s e g: Hraste ali lišaji okoli gobca — Hromota žebet, telet in jagnjet. — Uši mladih živinčet. — Gospodarske novice. — Razne reči. — Program delitve premij za govejo živino, ki bode v Metliki v ponedeljek 29. avgusta 1887. — Zemlje- in narodopisni obrazi. — Govor poslanca Ferjančiča v državnem zboru dne 25. maja. (Dalje.) — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.**Hraste ali lišaji okoli gobca.**

Pri 3 ali 4 tedne starih teletih ali jagnjetih se razpuste okoli gobca večkrat majhni mozoljčki, ki se kmalu posuše in izpremene v hrastice, ktere se olušijo in proč padejo. pa se zopet iz novega narede. To so gobčne hraste ali lišaji.

Ker te hraste včasih več telet v enem hlevu na enkrat dobi, mislijo ljudje, da jih eno živinče naleze od drugega; drugi pa menijo, da se od sesedega mleka narede, če se okoli gobca prime, skisa, in potem mehko kožo vname. Najbolj verjetno pa je, da se hraste okoli gobca izpuste iz notranje bolezni, ktera na teh mestih izmečke iz života spravlja, enako hrastam, ki se pri sesajočih otrocih po obrazu izpahnejo.

Te hraste niso nevarne; ni treba drugega zoper nje početi. kakor živinčetu malo čeva izprazniti z grenko soljo in magnezijo, ki se mu na vodi dajeta; kadar je začelo od živinčeta potem malo mečje blato iti, naj se vsak dan hraste okoli gobca umivajo z milno vodo.

Hromota žebet, telet in jagnjet.

Ta bolezen ne napada sicer živinčet kmalu po rojstvu, vendar se dostikrat že začne, ko še mlado sesa.

Čeravno bi utegnili misliti, da hromota je le bolezen vnanjih udov, ker se ta bolezen tudi po vnanjih znamenjih razodeva, moramo zoper to opomniti, da vnanja bolezen je le izmeček notranje.

Ker pa je tudi ta bolezen v „Živinozdravništvu“*) razločno popisana, zavračamo vsacega, kdor zoper to bolezen pomoči potrebuje, na omenjeno knjigo.

*) Ta knjiga se dobi v pisarni c. kr. kmet. družbe kranjske v Ljubljani.

Uši mladih živinčet.

Mlado živinče večjidel postane ušivo po nesnažnosti zato, ker se ne češe in ne štriglja, kar je mladi živini ravno tako potrebno, kakor stari, ker tudi koža mladega ni mrtev meh, ampak živa prevlaka života, skozi ktero meče natura vso nesnago, ki nima v truplu ostati. Najraje se pa uši zarede pri teletih, ko so odstavljena bila in še niso privajana nove piče, ktere želodec ne more dostojno prekuhati, in se po tem takem kri spridi; ravno na ta način se zareديو uši, ako mlada živina strada ali slabo pičo dobiva. — Vsaka sorta živine ima svoje uši.

Snažnost živine je tedaj prva potreba, in če je piča sprijena, mora se poboljšati.

Uši se pa odpravijo z umivanjem in mazanjem tistih delov, ki so ušivi; najraje se uši zarede po vratu, hrbtu, na repu, pod komolcem.

Umiva se ušivo živinče najpoprej z bolj nedolžnimi rečmi, kakor s toplo milno vodo, s toplim lugom, z vodo petršiljevega semena; če to ne pomaga. s tobakovo ali čerikovo vodo (navaden tobak razrezan, ali pa čerikove korenine se kuhajo na kropu dobre pol ure). Posebno dobro je tudi mazilo živega srebra, toda s tem se mora bolj varno ravnati, da ga živina ne polize; tudi smrdeče olje jelenovcevo je dobro.

Še enkrat pa opominamo, ne zanemarjajte česanja in štrigljanja!

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.**Naročitev gnojne soli.**

C. kr. finančno ministerstvo je ukrenilo nove naredbes gledé naročitve gnojne soli. Naredbe olajšujejo naročitev in so se vpeljale na željo mnogih kmetijskih družeb. Nov način naročevanja te soli veljave

za ude imenovanih družeb in le toliko časa, dokler se naredbe ne zlorabijo. Vsled te naredbe naroči gnojno sol na željo kakega uda predsednik dotične kmetijske družbe, podružnice, okrajne kmetijske zadruge, kmetijskega bralnega društva i. t. d. potom posebne konsignacije. Podrobnosti zelo obširne naredbe pozvedo se v pisarni podpisane družbe.

C. kr. kmetijska družba kranjska.

Učne knjige za kmetijske šole.

C. kr. kmetijsko ministerstvo je izdalo 11. julija t. l. naredbo št. 8972., po kateri se je ravnati pri izdavanju učnih knjig za niže in srednje kmetijske šole. Naredba ob enem tudi ureja, kako deliti subvencije, in pogoje, s katerimi knjiga dobi aprobacijo. Podrobnosti se pozvedo v pisarni podpisane družbe.

C. kr. kmetijska družba kranjska.

Gospodarske novice.

* Na kmetijskem tečaju za ljudske učitelje, ki bode trajal od 7. do 28. avgusta na deželni kmetijski šoli v Grmu pri Novem mestu, poučuje vsled naredbe vis. c. kr. kmetijskega ministerstva tudi tajnik c. kr. kmetijske družbe in potovalni učitelj g. Gustav Pirc.

* Na slovenskem oddelku goriške kmetijske šole vrši se v tem mesecu tudi izobraževalni tečaj kmetijstva za učitelje. V ta namen je dovolil goriški deželni odbor 12 nagrad po 35 gld. za učitelje, ki obiskujejo ta tečaj.

* C. kr. kmetijsko društvo v Gorici je imelo 17. julija v Tolminu občni zbor. Zboru je predsedoval predsednik grof Coronini. Navzočih je bilo preko 50 udov in nad 200 posestnikov, ki niso udi. Občni zbor je ukrenil prositi, da se uvede na Goriškem postava, vsled katere ne bode nihče smel spuščati premladega in premajhnega bika, razun na svojo živino. Dalje se je ukrenilo delati za to, da se napravi zavarovalnica za živino cele dežele in da naj c. kr. kmetijsko društvo posreduje pri deželnem odboru, da podeli tudi ta nekoliko štipendij, da se bo moglo več učiteljev udeležiti kmetijskega izobraževalnega tečaja.

* Vrtnarska razstava bode v Gradcu v drugi polovici meseca oktobra. Razstavo priredi c. kr. vrtnarska družba štajarska, ki je pod pokroviteljstvom prestolonaslednice Štefanije. Razstavo počastila bode s svojim pohodom prestolonaslednica sama.

* Mejnarodni žitni trg bode letos na Dunaji od 29. do 30. avgusta v rotundi.

* Odbor „Cesarjevič Rudolfovega sadjerejskega društva za Spod. Štajer“ je imel na dan 14. julija t. l. posvetovanje o društvenih zadevah v čitalnici celjski. Iz zapisnika št. 21. posnemamo one sklepe, kateri bi utegnili zanimati tudi občinstvo.

Odbor sklone prositi, da se bo smelo društvo po deputaciji Nj. visokosti prestolonasledniku cesarjeviču

Rudolfu, kojega preslavno ime sme imeti, v svojem času v Celju predstaviti ter mu poročilo o društvenem delovanju predložiti.

Vsak, kdor hoče drevesec z društvenih vrtov imeti, naj se v pravem času naravno ali po svojem poverjeniku oglasi, kakovšnih in koliko jih želi, ter naj se izkaže, da je društvenino plačal. Društveniki dobivajo drevesca po primerno nižji ceni kakor neudje; poslednjim se bodo drevesa še le tedaj oddajala, če jih bode preostajalo čez ono število, koje so si društveniki v pravem času naročili.

Društvo se bode „regionalne razstave“ v Trebovljah udeležilo in tiste dni tudi ondi svoj letošnji jesenski občni zbor sklicalo.

Društvo si bode naročilo v Ljubljani izhajajoči list „Kmetovalec“ in v njem tudi objavljalo svoja poročila, razven onih listov, koji so nam dosedaj radovoljno postregli s prostorom za naša poročila.

Oni p. n. poverjeniki „Cesarjevič Rudolfovega sadjerejskega društva za Spod. Štajer,“ ki še niso svojih poročil za preteklo leto doposlali društvu, prosijo se prijazno, da to storé, če bi njih poročilo utegnulo tudi nikalno biti, ali da tega posla sploh prevzeti ne morejo, ali da žele kake spremembe itd., da odbor more društvu in njega namenu v pravem času potrebno priskrbeti ali ovire društvenemu delovanju odstraniti.

* Preiskavanje vinogradov na Metliškem je pokazalo, da se je trtna uš tudi uže v vinograde radoviške občine vgnezdila.

* Okrajno glavarstvo v Logatcu dalo je vodstvu ljudske šole v dolnjem Logatcu precejšnjo vsoto v razdelitev med učence, ki so se bili pridno učili kmetijstva. Za darovani denar kupil je gospod nadučitelj Ribnikar nekaj iztisov Dolenčeve knjige „Sadjarstvo“ in pa vrtnarskega orodja. Vse to se je ob koncu šolskega leta razdelilo med 16 najpridnejših učencev kmetijskega tečaja.

Razne reči.

— Pokončevanje poljskih miši. Izvenredno suho vreme pospeševalo je razplod miši. Škoda se uže zapazuje na njivah. Ako precej sedaj ne pričnemo teh neljubih gostov preganjati, zaredé se nam tako, da se jih pozneje sploh ne bo mogoče iznebiti. Samo ena mišja dvojica more v enem poletju 10.000 miši zaploditi. Torej precej na delo! Sredstev za pokončevanje je mnogo, le hitro jih je rabiti, dokler je še čas.

— Krmljenje z novim senom. Od duhá novega sena ne boli glava le ljudi, ampak tudi živali. Novo seno moti pravilno prebavljanje, žene kri v glavo, vsled česar živali zvržejo. Zato ravno v poletnem času toliko krav prezkodaj rodi. Vsled použitega novega sena je uže mnogo živali poginilo. Novo seno naj vsaj dva meseca leži, da v tem času voda izhlapi in da izgubi nezdravi duh. Uležano seno je tudi tečnejše.